

Slovenskej republiky

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky: **L. V.**, bytom B., v dovolacom konaní zastúpená JUDr. R. M., bytom vo V., proti odporcovi: **R. L.**, bytom P., v dovolacom konaní zastúpený advokátkou JUDr. L. F., so sídlom v P., **o odporovateľnosť právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp. zn. 13C 71/2004, o dovolaní odporcu proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 18. novembra 2009 sp. zn. 6 Co 59/2009, takto

r o z h o d o l

Dovolanie **o d m i e t a**.

Navrhovateľke nepriznáva právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Liptovský Mikuláš rozsudkom z 27. októbra 2008 č. k. 13 C 71/2004-251 určil, že právny úkon kúpna zmluva zo 14.5.2002, uzatvorená v P. medzi predávajúcimi M. a D. L. a kupujúcim R. L., predmetom ktorej je kúpa nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. X Katastrálneho úradu v Žiline, Správy katastra Liptovský Mikuláš pre kat. územie a obec L., a to rodinného domu súpisné č. X v obci L., postaveného na KN parcele č. X, zastavaná plocha o výmere X m², pozemku KN parcela č. X, záhrada o výmere X m² a pozemku KN parcela č. X, zastavaná plocha o výmere X m², ktorej vklad bol povolený Katastrálnym úradom v Žiline, Správou katastra Liptovský Mikuláš v konaní sp. zn. V 1135/2002 zo dňa 25.9.2002, je voči navrhovateľke právne neúčinný. Navrhovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania. Právne vec posúdil podľa §42a ods. 2 Občianskeho zákonníka . Dospel k záveru, že ide o právny úkon, ktorým bola veriteľka dlžníka ukrátená a

ku ktorému došlo v posledných 3 rokoch medzi dlžníkom a osobou jemu blízkou, kde znalosť úmyslu ukrátiť veriteľa nie je vyžadovaná. , pričom odporca ako účastník zaťažený dôkazným bremenom nepreukázal, že nemohol ani pri náležitej starostlivosti poznať úmysel dlžníka ukrátiť veliteľku. O náhrade trov konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 v spojení s § 150 a § 151 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej O.s.p.).

Na odvolanie odporcu Krajský súd v Žiline rozsudkom z 18. novembra 2009 sp. zn. 6 Co 59/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. O trovách konania rozhodol tak že navrhovateľke nepriznal náhradu trov dovolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia reagujúc na odvolacie námietky uviedol, že nebolo potrebné, aby súd rozhodoval o zmene žaloby ani osobitne o podaní z 13.5.2005, pretože navrhovateľka sa počas celého konania (trvajúceho od roku 2003) domáhala určenia neúčinnosti právneho úkonu. Tento svoj nárok upresňovala vo viacerých podaniach, (naposledy podaním zo dňa 28.januára 2008), ktoré vždy smerovali podľa skutkových tvrdení k vysloveniu neúčinnosti kúpnej zmluvy. Súčasne sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu, preto poukázal na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia a konštatoval správnosť tam uvedených dôvodov (§ 219 ods. 2 O.s.p.). O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p..

Tento rozsudok odvolacieho súdu dovolaním napadol odporca, žiadal ho zrušiť, ako aj ním potvrdený rozsudok a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Uviedol, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 písm. f/ O.s.p., a napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).Odvolaciemu súdu vytkol že v odvolacom konaní mu odňal možnosť konať pred súdom, keď vyslovil záver, že odporca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, z akého zdroja mal finančné prostriedky na kúpu nehnuteľnosti aj napriek tomu, že táto skutočnosť nebola predmetom dokazovania. Dovolateľ trval na tom, že nebolo jeho povinnosťou preukazovať zdroj svojich finančných prostriedkov. Vyslovil názor, že súdy sa mali zaoberať otázkou, či uzatvorením kúpnej zmluvy medzi dlžníkom navrhovateľky a odporcom došlo k ukráteniu navrhovateľky.. Ďalej v dovolaní uviedol, že nesprávnym procesným postupom prvostupňového a odvolacieho súdu došlo k nesprávne právne posúdeniu veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p., pričom konajúce súdy rozhodnutím o neúčinnosti právneho úkonu bez pripustenia

akejkoľvek zmeny žaloby zo dňa 26.11.2003, v ktorej sa navrhovateľka jednoznačne domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, prisúdili viac než čoho sa navrhovateľka v pôvodnej žalobe (ktorej zmena nebola nikdy pripustená) domáha aj napriek tomu, že danom prípade nejde o konanie, ktoré možno začať aj bez návrhu ani o konanie, pri ktorom z právneho predpisu vyplýval určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi (§ 153 ods. 2 O.s.p.). V dovolaní zopakoval svoje skutkové tvrdenia uvádzané v priebehu celého konania pred súdom prvého stupňa aj pred odvolacím súdom.

Navrhovateľka vo vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie odporcu zamietnuť. Uviedla že odporca mal možnosť vyjadriť sa počas konania k všetkým veciam týkajúcich návrhu, resp. zmeny petitu, preto nedošlo k odňatiu možnosti odporcu pred súdom konať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním odporcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Napadnutý rozsudok nie je ani rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania odporcu preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd (ex offio) skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolaateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a žiadna z týchto vád ani v dovolacom konaní nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania odporcu preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou, znemožňujúcou odporcovi realizáciu jeho procesných práv.

Dovolateľ vytýkal že v odvolacom konaní mu odňal odvolací súd možnosť konať pred súdom, keď vyslovil záver, že odporca neunesol dôkazné bremeno a nepreukázal, z akého zdroja mal finančné prostriedky na kúpu nehnuteľnosti aj napriek tomu, že táto skutočnosť ani nemala byť predmetom dokazovania. Súd sa podľa jeho názoru mali zamerať na zistenie, či daným právnym úkonom došlo k ukráteniu navrhovateľka ako veriteľky.

Dovolateľ teda namieta, že súdy nesprávne interpretovali ustanovenie § 42a OZ upravujúce odporovateľnosť právnych úkonov čo zodpovedá dovolaciemu dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), tzn. že rozhodnutia oboch súdov nižších stupňov spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľa o nesprávnom právnom posúdení veci boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku tohto by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Dovolateľ v dovolaní namieta, že súdy nesprávne vyhodnotili výsledky vykonaného dokazovania, pokiaľ ide o otázku úmyslu M. L. s manželkou ukrátiť veriteľov. V zmysle § 132 O.s.p., dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá

prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. Pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné (viď § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.). Námieta, že sa stala okolnosť, ktorú nemal súd dokazovaním za preukázanú, vymedzuje dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. vtedy, pokiaľ dovolateľ súčasne spochybní logiku úsudku o skutkových záveroch rozhodných pre právne posúdenie veci, ktoré dovolateľ nepovažuje za správne. Dovolacím dôvodom uvedeným v ustanovení § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. nemôžu byť vady a omyly súdu pri hodnotení dôkazov (§ 132 O.s.p.). Dovolacím dôvodom podľa ustanovenia § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p. možno napadnúť výsledok činnosti súdu pri hodnotení dôkazov – vychádzajúc zo zásady o voľnom hodnotení dôkazov – len z hľadiska spôsobu, ako k nemu súd dospel. Ak v tomto smere nie je možné súdu vytknúť žiadne pochybenie, nie je možné polemizovať s jeho skutkovými závermi.

Rovnako na tomto mieste je potrebné uviesť, že procesnú vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. nezakladá ani to, pokiaľ by súdy svoje rozhodnutie založili na neúplných skutkových zisteniach. Nedostatočné skutkové zistenie má za následok vydanie vecne nesprávneho rozhodnutia súdu, samo osebe ale nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.

Čo sa týka vytýkanej skutočnosti dovolateľom, že súd rozhodol nad rámec žaloby a tým vec nesprávne právne posúdil dovolací súd uvádza, že žaloba je inštitút občianskeho procesného práva s úzkym vzťahom k hmotnému právu. Je podaním, ktorým sa začína konanie pred súdom. Musí obsahovať náležitosti podania (§ 42 O.s.p.) a tiež osobitné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 79 ods. 1 O.s.p.). Okrem iného má obsahovať aj opísanie rozhodujúcich skutočností (vymedzenie predmetu konania po skutkovej stránke tak, aby bolo jasné, na akom podklade má súd rozhodnúť) a vymedzenie, čoho sa žalobca domáha (aké práva má súd priznať, aké povinnosti má uložiť, aký právny vzťah má deklarovať). Údaj o tom, čoho sa žalobca domáha (petit žaloby) musí byť presný, určitý a zrozumiteľný. Podstatné je, aby súd v konaní vedel, o čom má konať, lebo nesmie (s výnimkou prípadov uvedených v § 153 ods. 2 O.s.p.) účastníkom priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, než boli navrhované.

V súlade s dispozičnou zásadou občianskeho súdneho konania disponuje žalobca tak samotným konaním (je na ňom, či žalobu vôbec podá, prípadne, či ju nevezme späť), ako aj

predmetom konania (žalobou vymedzuje, o čom má súd rozhodnúť). Súd je žalobou viazaný a nemôže prisúdiť viac alebo niečo iné, než bolo žalobcom navrhované. Výnimky z tejto zásady sú uvedené v § 153 ods. 2 O.s.p., v zmysle ktorého môže súd prekročiť návrhy účastníkov a prisúdiť viac, než čoho sa domáhajú, iba vtedy, ak sa konanie mohlo začať aj bez návrhu alebo ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnanania vzťahu medzi účastníkmi.

V posudzovanom prípade je z obsahu žaloby zrejmé, že navrhovateľka v návrhu na začatie konania podaného na Okresný súd Prešov dňa 26. novembra 2003 výslovne uviedla, že M. L. (pôvodný odporca 1/) previedol nehnuteľnosť s úmyslom ukrátiť ju ako veriteľku a zbaviť sa majetku, preto tento úkon považovala za právne neplatný a neúčinný. Následnými podaniami už stále len upresňovala svoj návrh. Nebolo preto potrebné osobitne o každom takomto podaní rozhodovať. Pokiaľ súd priznal navrhovateľke ochranu v podobe vyslovenia neúčinnosti tohto právneho úkonu nerozhodoval bez návrhu ani nad rozsah nároku návrhom uplatneného, ako sa to mysle domnieva dovolateľ.

Vzhľadom na to, že procesná prípustnosť dovolania odporcu z ustanovení § 238 a § 237 O.s.p. nevyplýva, Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol jeho dovolanie podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie neprípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku.

V dovolacom konaní nebol odporca úspešný; právo na náhradu trov dovolacieho konania vzniklo navrhovateľke (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal navrhovateľke náhradu trov dovolacieho konania, lebo v dovolacom konaní nepodala návrh na priznanie náhrady týchto trov (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u ě n i e: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. decembra 2011

JUDr. Jana B a j á n k o v á , v.r.

predsedníčka senátu

Za správnosť :

Hrčková Marta